

W co się bawić?

Scenariusze spotkań

Joanna Krokosz
Anna Pitala

W co się bawić?

Scenariusze spotkań

Opracowanie modelu innowacji

Anna Pitala, Joanna Krokosz

Opracowanie merytoryczne

Anna Pitala

Opracowanie graficzne i ilustracje

Joanna Krokosz

Tutorka projektu

Kamila Płowiec

Wsparcie Eksperckie

Barbara Pasterak

Redakcja i edycja

Anna Pitala, Teresa Zembala

Kraków 2022/23

Innowacja powstała w ramach inkubatora innowacji społecznych „Generator Innowacji. Sieci Wsparcia 2”.

Niniejszy materiał opublikowany jest na licencji CC BY 4.0 (Creative Commons-Uznanie autorstwa-4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0)).

Szczegóły licencji znajdziesz pod adresem:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>

Projekt „Innowacje w samorządzie” jest realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Spis treści:

1. Scenariusz spotkania wprowadzającego dla terapeutów i opiekunów przedszkolnych	5
2. Scenariusz spotkania przygotowawczego dla seniorów	8
3. Scenariusz spotkania przygotowawczego dla dzieci	11
4. Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów – gra terenowa	14
5. Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów – zabawy ze sznurka	17
6. Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów – teatr	20
7. Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów – komunikacja	23
8. Scenariusz spotkania podsumowującego	26

Scenariusze spotkań

Korzyści z integracji międzypokoleniowej czerpią zarówno osoby starsze, jak i przedszkolaki. Dzięki wspólnym zajęciom seniorzy mogą poczuć się potrzebni, zwiększyć swoją rolę społeczną, czuć radość, niesamowitą energię płynącą z przebywania z najmłodszymi oraz dzielić się z nim swoimi doświadczeniami i wiedzą. Uczestnictwo przedszkolaków w zajęciach międzypokoleniowych wpływa na lepsze rozumienie przez nich procesu starzenia, tworzenie nowych relacji społecznych poza rodziną, rozwój miękkich umiejętności społecznych.

Budowanie przyjaźni bez względu na wiek może pomóc zniwelować uprzedzenia osób starszych skierowane do młodych pokoleń oraz zmniejszyć objawy i niechęć dzieci w stosunku do seniorów.

Rozwijanie u przedszkolaków przekonania, że seniorzy mają podobne potrzeby (m.in. bezpieczeństwa, miłości, przynależności) i jak inne grupy społeczne. Jest to bardzo ważny aspekt kształtowania właściwego obrazu starości oraz zwiększenia wrażliwości na potrzeby osób starszych. Przez kontakt z seniorami dzieci uczą się akceptacji dla odmienności i niepełnosprawności. Mają możliwość zobaczenia, że dorośli też mogą potrzebować ich pomocy. Dzięki czemu rośnie ich poczucie wartości, mobilizacja do bycia lepszymi.

Osobom starszym przebywającym w domu opieki często doskwiera samotność i poczucie, że już nikomu nie są potrzebni. Chcą znów poczuć się dla kogoś ważni, tęsknią za rodziną, a zwłaszcza za jej najmłodszymi członkami. Spotkania z przedszkolakami mogą stać się dla nich drogą do nadania sensu ich egzystencji. Być może obie grupy połączy prawdziwa przyjaźń?

1.

Scenariusz spotkania wprowadzającego dla terapeutów i opiekunów przedszkolnych

Materiały:

- kartki papieru białego i kolorowego
- długopisy, flamastry
- taśma klejąca
- nożyczki
- materiały potrzebne do przygotowania poszczególnych pomocy do zajęć (wskazane w scenariuszach)

Liczba osób: 2–4

Miejsce: pomieszczenie w domu seniora/przedszkolu wyposażone w stół z krzesłami

Prowadzący: koordynator projektu ze strony domu seniora

Czas trwania: 60–90 minut

Cele:

- zapoznanie się, integracja uczestników
- przedstawienie założeń projektu
- zaprezentowanie harmonogramu oraz struktury spotkań
- wyznaczenie osoby koordynującej działania ze strony ośrodka dla seniorów, jaki przedszkola
- wymiana doświadczeń, dzielenie się wiedzą

Lista efektów:

- możliwość wzajemnego poznania się i wymienienia doświadczeń
- poszerzenie wiedzy na temat działań międzypokoleniowych
- stworzenie uczestnikom możliwości zastanowienia się nad własnymi spostrzeżeniami
- i odczuciami na temat zdolności małych dzieci i osób starszych do współdziałania i wspólnego uczenia się
- ustalenie zasad współpracy w organizacji spotkań dzieci i seniorów
- zapoznanie się ze strukturą spotkań, sposobem wykonywania materiałów niezbędnych do ich przeprowadzenia

1.

Scenariusz spotkania wprowadzającego dla terapeutów i opiekunów przedszkolnych

Ćwiczenie energetyzujące

Poznajmy się – 10 min

Uczestnicy wypowiadają kolejno swoje imiona. Po tym każdy z uczestników do „pierwszej litery imienia” dodaje 3 przymiotniki. Prezentację rozpoczyna prowadzący (koordynator projektu ze strony domu seniora), by ośmielić grupę. Potem robią to kolejno uczestnicy.

Budowanie relacji

Pytania – 10 min

Prowadzący prosi, aby uczestnicy zajęć w parach odpowiedzieli sobie na następujące pytania:

- dlaczego ważna jest dla mnie moja praca?
- co pozytywnego przeżyłam/łem w dzieciństwie
- jakie korzyści mogę mieć jako senior/ka

Po 3 minutach zmiana w parach. Ćwiczenie kończy się gdy każdy z uczestników odpowiedział na wszystkie pytania.

Taśma darów – 10 min

Prowadzący rozdaje uczestnikom podłużne paski kolorowego papieru i przybory do pisania. Każdy uczestnik ma za zadanie napisać jeden dar np. czas, uśmiech, jaki mogą ofiarować sobie wzajemnie seniorzy i dzieci. Następnie wszystkie paski łączymy ze sobą taśmą tworząc łańcuch.

Prezentacja projektu „W co się bawić”

30 min

Prowadzący przedstawia uczestnikom cele, założenia projektu oraz zapoznaje ich z materiałami niezbędnymi do przeprowadzenia zajęć międzypokoleniowych:

- podręcznikiem dla terapeutek/terapeutów i nauczycieli przedszkolnych
- 8 scenariuszami spotkań
- pakietem 8 pomocy do zabaw, prezentowanych w poszczególnych scenariuszach
- 2 filmami o charakterze edukacyjnym ułatwiającymi prawidłowe przekazanie treści projektu

Prowadzący przedstawia uczestnikom instrukcję wykonania poszczególnych pomocy. Zapoznaje ich za harmonogramem spotkań. Przedstawia miejsce, w którym będą odbywać się zajęcia. Uczestnicy ustalają szczegóły projektu, który wspólnie będą realizowali. Mogą zaproponować propozycje zmian, modyfikacji zajęć międzypokoleniowych.

1.

Podsumowanie

10 min

Każdy uczestnik ma za zadanie dokończyć określone przez prowadzącego zdania:

- *podczas dzisiejszego spotkania nauczyłem/łam się...*
- *podczas dzisiejszego spotkania najbardziej podobało mi się...*
- *podczas dzisiejszego spotkania najtrudniejsze było dla mnie...*

Prowadzący dziękuje wszystkim za udział w spotkaniu oraz zachęca do dyskusji, zadawania ewentualnych pytań. Rozdaje przedstawicielom przedszkola pakiet materiałów informacyjnych dla rodziców (przygotowana przez nas ulotka informacyjna w materiałach) w oraz zgodę na wykorzystanie wizerunku dziecka dla rodziców.

Możliwe modyfikacje – prowadzący może wykorzystać prezentację multimedialną do przedstawienia założeń projektu, harmonogramu, instrukcji wykonania poszczególnych pomocy.

Uwagi – ze względu na małą dyspozycyjność czasową obu grup spotkanie może przybrać formę skróconą mającą na celu zapoznanie się i ustalenie zasad wspólnych zajęć. Rekomendujemy formę stacjonarną spotkania, jednak może być ono przeprowadzone również zdalnie.

2.

Scenariusz spotkania przygotowawczego dla seniorów

Pomoce:

- Tabliczki
- Kulki
- Paski z rzepami

Materiały:

- pisaki
- karteczki samoprzylepne

Liczba uczestników: 6–10 seniorów

Miejsce: dobrze oświetlone pomieszczenie w domu seniora wyposażone w stół z krzesłami

Prowadzący: terapeuta/terapeutka

Czas trwania: 60–90 minut

Cele:

- zapoznanie się, integracja uczestników
- przedstawienie założeń projektu
- zaprezentowanie harmonogramu oraz struktury spotkań
- wspólne przygotowanie materiałów do spotkań międzypokoleniowych
- przypomnienie wspomnień z dzieciństwa
- ukazanie seniorom co potrafi czterolatek
- doskonalenie sprawności manualnych
- rozwijanie umiejętności twórczych i wyobraźni

Lista efektów:

- możliwość wzajemnego poznać się i rozmowy o latach dzieciństwa
- zobrazowanie co potrafi czterolatek
- zapoznanie się z założeniami projektu spotkań międzypokoleniowych
- wspólne wykonanie materiałów niezbędnych do przeprowadzenia spotkań z przedszkolakami

2.

Scenariusz spotkania przygotowawczego dla seniorów

Ćwiczenie energetyzujące

Zabawy z dawnych lat – 10 min

Seniorzy siedzą w kręgu. Osoby starsze proszone są o przypomnienie sobie własnych doświadczeń z dzieciństwa. Prowadzący (terapeutka/terapeuta) prosi ich o odpowiedzi na następujące pytania zachęcając do zastanowienia się nad tym, jak to jest być dzieckiem:

- co lubiłam/łem robić w dzieciństwie?
- co lubię w dzieciach?
- w jakie zabawy, gry chciałybyś/łbyś zagrać z przedszkolakami?

Każdy z seniorów ma możliwość wypowiedzenia się na wyżej wskazane tematy.

Odpowiedzi seniorów możemy zapisać na kartkach.

Ćwiczenia integracyjne

Kim jest czterolatek? – 10 min

Prowadzący pyta seniorów kim jest dla nich czterolatek. Następnie przybliża im charakterystykę psychofizyczną czteroletka.

Czterolatki są specjalistami w szalonych, pasjonujących zabawach. Wyobraźnia pracuje u nich na pełnych obrotach, wydając się nie mieć granic. Budują z klocków, lepią z gliny, modeliny. Uwielbiają zabawy, które mają określone reguły. Lubią grać w gry planszowe, berka, chowanego. Są bardzo ruchliwe. Przeżywają silne, rozchwiane emocje, które chętnie manifestują. Są ogromnie ciekawe świata, miliony razy można usłyszeć od nich pytanie „dlaczego”. Zadając to pytanie nie tylko gromadzą potrzebne informacje, ale przede wszystkim zaspokajają potrzebę kontaktu z drugim człowiekiem. Potrafią rysować kwadrat, sylwetkę człowieka. Umieją samodzielnie się ubierać, myć ręce, twarz, zęby. Cechują się dużą pewnością siebie. Lubią podkreślać swoje zdanie. Potrzebują ruchu i możliwości poznawania najbliższego otoczenia.

Przygotowanie do wspólnych spotkań – 60 min

Seniorzy wspólnie planują, w jaki sposób przedszkolaki poznają ich dom, kiedy odwiedzą ich po raz pierwszy. Prowadzący przypomina zabawę w podchody. Pyta uczestników o jej zasady, sposoby przeprowadzenia. Osoby starsze dyskutują na temat wspólnego zorganizowania zabawy oraz przygotowują materiały do jej przeprowadzenia zgodnie z instrukcjami prowadzącego. Podczas przygotowań wzajemnie się integrują, planując jak przedstawić swój dom przedszkolakom. Prowadzący cały czas wspiera seniorów w wykonywaniu pomocy do zabaw oraz mówi im o sposobie ich wykorzystania podczas kolejnego spotkania.

2.

Ćwiczenia wyciszające

Jeśli w wyniku ewentualnych niedyspozycyjności seniorów nie będzie możliwe wspólne przygotowanie pomocy do zadań warto zastąpić je zabawami, w które bawiły się przedszkolaki na spotkaniu przygotowawczym. Osoby starsze mogą wypróbować aktywności, które wykonywały przedszkolaki np. zabawa z tasiemkami, wspólne tworzenie łańcucha oraz odnajdywanie rzeczy ukrytych w worku bez patrzenia (instrukcje do tych zabaw znajdziesz w scenariuszu spotkania przygotowawczego dla dzieci). Takie rozwiązanie może bardziej odzwierciedlać możliwości psychoruchowe seniorów oraz stać się dodatkową motywacją do lepszego poznania dziecięcej rzeczywistości.

Dokończ zdania – 10 min

Każdy uczestnik ma za zadanie dokończyć, wypowiadając się na forum następujące zdania:

- *podczas dzisiejszego spotkania najbardziej podobało mi się...*
- *najtrudniejsze było dla mnie dziś...*
- *chciałbym podzielić się z innymi uczestnikami moimi spostrzeżeniami...*

Podsumowanie

10 min

Prowadzący dziękuje wszystkim za udział w spotkaniu oraz zachęca do dyskusji, zadawania ewentualnych pytań. Zaprasza seniorów na kolejne spotkanie, na którym będą już obecne przedszkolaki.

Możliwe modyfikacje – prowadzący może wykorzystać prezentację multimedialną, flipchart do przedstawienia założeń projektu, harmonogramu, instrukcji wykonania poszczególnych pomocy.

Zadbaj o odpowiednią ilość czasu, wygodną przestrzeń, swobodną atmosferę, w której seniorzy mogą skupić się na czekających ich zadaniach.

3.

Scenariusz spotkania przygotowawczego dla dzieci

Pomoce:

- Szarfy
- Kulki
- Paski z rzepami

Materiały:

- cukierki
- kredki
- kartki

Inne:

- piłka

Liczba uczestników: 16–20 dzieci

Miejsce: sala do zabaw w przedszkolu

Prowadzący: terapeuta/terapeutka, nauczyciel/ka przedszkolny/na

Czas trwania: 60-90 minut

Cele:

- zapoznanie się, integracja uczestników
- nauka przez zabawę
- rozwijanie umiejętności twórczych i wyobraźni
- uczenie sposobów wyrażania uczuć i szacunku dla osób starszych
- kształtowanie uczucia przywiązania do dziadków, osób starszych
- stymulacja multisensoryczna

Lista efektów:

- możliwość wzajemnego poznania się
- zobrazowanie kim jest osoba starsza
- poznanie procesu starzenia
- uzyskanie adekwatnego obrazu starości
- stymulacja rozwoju psychofizycznego dziecka poprzez aktywację różnych zmysłów

3.

Scenariusz spotkania przygotowawczego dla dzieci

Zabawa energetyzująca

Poznajmy się (piłka) – 10 min

Dzieci siedzą w kole. Prowadzący przedstawia się i mówi o tym, co lubi najbardziej. Następnie przekazuje jednemu z dzieci siedzących w kole piłeczkę. Przedszkolak mówi swoje imię i mówi co lubi najbardziej np. jestem Kasia, lubię lody czekoladowe z polewą. Następnie przekazuje piłkę dalej do kolegi/koleżanki siedzącej obok. Zabawa kończy się gdy wszystkie dzieci się wypowiedzą.

Zabawy integracyjne

Zabawa w ciuciubabkę – 10 min

Prowadzący ustawia dzieci w pary. Jedno z dzieci ma zawiązane oczy (przez prowadzącego), drugie prowadzi je ostrożnie po sali. Zabawa kończy się, gdy każde z dzieci odegrało już rolę osoby niewidzącej i prowadzącej.

Możliwa modyfikacja – dzieci mogą również rozpoznawać się tylko po dotyku ich twarzy lub mogą rozpoznawać przedmioty dotykając ich.

Kulki – 10 min

Prowadzący daje dzieciom przedmioty do rozpoznania, które są ukryte w worku. Dzieci kolejno wsuwając ręce do sakwy i próbują je rozpoznać.

Po zakończeniu zabaw prowadzący prowadzi z dziećmi rozmowę, mającą na celu zobrazować, jak się czuje osoba starsza, która nie widzi lub jej wzrok jest bardzo osłabiony. Zadaje dzieciom pytania:

- Co czuliśmy, kiedy nie widzieliśmy gdzie idziemy?
- Czy udało nam się rozpoznać wszystkie przedmioty mimo zasłoniętych oczu?

Prowadzący wyjaśnia dzieciom, że czasem ktoś naprawdę nie widzi, nie tylko kiedy ma zawiązane oczy i wtedy potrzebuje naszej pomocy.

Głuchy telefon – 10 min

Dzieci siadają w kole. Prowadzący szepce pierwszemu dziecku na ucho jakieś słowo. Dziecko przekazuje kolejnemu, aż do ostatniego uczestnika zabawy, który wypowiada głośno usłyszany wyraz. Należy pamiętać, żeby podawać dzieciom proste słowa typu mama, babcia, tata, kot, dziadek. Prowadzący wyjaśnia dzieciom, że seniorzy, z którymi się spotykają mogą nie słyszeć, trzeba do nich mówić głośno i wyraźnie.

3.

Zabawa wyciszająca

Podsumowanie

Cukierki – 10 min

Prowadzący rozdaje dzieciom cukierki (miękkie typu Toffi). Następnie prosi, żeby spróbowały mając w buzi cukierki/winogrona powiedzieć swoje imię oraz co lubią. Po skończonej zabawie prowadzący pyta dzieci czy udało im się zrozumieć co powiedziały?

Ile mamy lat – 10 min

Prowadzący rozdaje dzieciom tasiemki. Mówi im, że każda tasiemka symbolizuje jeden rok. Dzieci łączą tasiemki odpowiadające ich wiekowi. Następnie tworzą tasiemkę odpowiadającą wiekowi, jaki mają seniorzy, których wkrótce odwiedzą. Prowadzący pokazuje dzieciom jak wiele lat starsze są osoby, które spotkają na następnych zajęciach.

Można też zrobić z dziećmi łańcuch łącząc wszystkie paski.

Mój obraz seniora – 25 min

Prowadzący przypomina dzieciom, że na następnym spotkaniu pójdą wraz ze swoimi opiekunkami do domu seniora. Opowiada dzieciom, jak będzie wyglądało to miejsce, jak spędzają czas seniorzy. Przypomina, jak należy się zachować podczas odwiedzin. Mówi, że niektóre spotkane tam osoby mogą nie widzieć, nie słyszeć, jeździć na wózku, chodzić o kulach. Mają zmarszczki, siwe włosy, ale na ich twarzach gości uśmiech, którym na pewno przywitają przedszkolaków. Prowadzący rozdaje dzieciom kredki, kartki oraz prosi, żeby narysowały, jak wyobrażają sobie osobę starszą. Informuje dzieci, że zabiorą swoje rysunki na spotkanie z seniorami i będą mogły porównać je z rzeczywistością.

5 min

Dzieci siedzą w kole. Prowadzący prosi, żeby dziecko któremu rzuci piłkę powiedziało: „Kto to jest osoba starsza?” Prowadzący rzuca piłkę do momentu, aż wszystkie dzieci się wypowiedzą.

Prowadzący dziękuje wszystkim za udział w spotkaniu. Zaprasza dzieci na kolejne spotkanie, na którym poznają mieszkańców domu seniora.

4.

Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów

TEMAT – Dzień wspólny – odkrywanie przestrzeni – gra terenowa

Pomoce:

- Tabliczki

Materiały:

- 50 różnokolorowych balonów (raczej jasne odcienie) oraz jeden o charakterystycznym kształcie np. serduszko
- pisaki

Inne:

- 8 lup

Liczba uczestników: 6–10 seniorów i 16–20 dzieci

Miejsce: przestronna, dobrze oświetlona sala z krzesłami, stołami w domu seniora

Prowadzący: terapeuta/terapeutka, nauczyciel/ka przedszkolny/na

Czas trwania: 60-90 minut

Cele:

- zapoznanie się, integracja uczestników
- rozwijanie umiejętności twórczych i wyobraźni
- uczenie sposobów wyrażania uczuć i szacunku dla osób starszych
- kształtowanie uczucia przywiązania do dziadków, osób starszych
- stymulacja multisensoryczna
- rozwijanie umiejętności pracy w grupie
- zaprezentowanie zasad obowiązujących na spotkaniach międzypokoleniowych

Lista efektów:

- możliwość wzajemnego poznania się
- uzyskanie adekwatnego obrazu osoby starszej i przedszkolaka

4.

Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów

Zabawa energetyzująca

Podchody – 30 min

Przed przyjściem przedszkolaków prowadzący rozmieszcza tabliczki z zdaniami (do wykonania przez przedszkolaków) w różnych częściach ogrodu. Prowadzący wita wszystkich uczestników zajęć. Objaśnia im cel dzisiejszego spotkania oraz zasady, które będą obowiązywały podczas wizyt przedszkolaków w domu seniora. Zaprasza ich do wspólnych międzypokoleniowych aktywności.

Przedшкоlaki bawią się w przygotowaną wcześniej przez opiekunów (oraz seniorów w miarę ich możliwości psychofizycznych) zabawę – podchody w wyznaczonej przestrzeni ogrodu lub w razie złych warunków atmosferycznych domu seniora. Prowadzący łączy dzieci w pary. Przedшкоlaki otrzymują lupy, które będą służyły im jako pomoc w odczytaniu małych obrazkowych wiadomości. Ich zadaniem jest znalezienie tabliczek z zadaniami i wykonanie ich. Opiekunowie pomagają dzieciom odczytać polecenia, które mają wykonać.

Dzieci odnajdują tabliczki z obrazkami poznając przestrzeń domu seniora za pomocą różnych zmysłów:

- propriocepcja/równowaga: zając – dzieci skaczą jak zajączki; wiatr – dzieci rozbiegają się na różne strony
- słuch: krople – dzieci naśladują dźwięk kapania deszczu; ptaszek – dzieci nasłuchują śpiewu ptaków
- dotyk: ręka – dzieci dotykają listków na krzaczku, kory drzewa
- węch: nos – dzieci wężają suche liście, kwiaty, korę
- oraz poprzez zadania dodatkowe:
- 123 – dzieci liczą drzewa, krzaczki, duże kamienie
- pusta tabliczka, na której prowadzący dopisuje dodatkowe zadanie np. zabawy ze śniegiem – dzieci tworzą śladami po butach różne znaki na śniegu

Po rozwiązaniu zadania dzieci zbierają tabliczki, które udało im się znaleźć. Każda para powinna mieć co najmniej jedną tabliczkę. Seniorzy, jeśli ich stan zdrowia będzie na to pozwalał, mogą towarzyszyć dzieciom podczas gry terenowej lub obserwować ich zmagania przez okna swojego domu.

Dzieci wraz z opiekunami po skończonej zabawie wchodzi do budynku, udają się do sali, w której czekają już na nich seniorzy (w wypadku gdy seniorzy towarzyszyli im w zmaganiach w ogrodzie wchodzi do budynku razem). Prowadzący inicjuje opowieść dotyczącą zabawy w ogrodzie. Dzieci pokazują osobom starszym tabliczki, które znalazły i opowiadają co widziały w ogrodzie. Seniorzy za pomocą lup próbują odczytać zadania, które wykonywały dzieci. Następnie seniorzy opowiadają dzieciom o swoim domu, mówią, jak wygląda ich dzień, co lubią robić. Dzieci słuchają opowieści, a następnie zadają pytania np. ile Pani ma lat?, czemu Pani jeździ na wózku? Słuchają odpowiedzi seniorów.

4.

Zabawy integracyjne

Poznajmy się (balonik) – 10 min

Dzieci wraz z seniorami ustawiają się blisko siebie w kółku, w środku umieszczamy jeden balon. Osoba prowadząca wraz z seniorami rozpoczyna zabawę wypowiadając na głos znany wierszyk: 'Baloniku mój malutki, rośnij duży, okrągłutki. Balon rośnie, że aż strach. Przebrał miarę, no i bach!'. Dzieci i seniorzy cały czas trzymając się za ręce, coraz bardziej oddalają się od balonika umieszczonego wewnątrz kółka. Na ostatnie słowo puszczają swoje dłonie.

Następnie prowadzący zabiera balonik i po kolei przekazuje go wszystkim uczestnikom, którzy mają za zadanie przedstawić się i podać balon osobie siedzącej obok.

Ile mamy lat? – 10 min

Prowadzący przypomina przedszkolakom i osobom starszym zabawę w tworzenie łańcucha, który ukazywał dzieciom wiek ich oraz seniorów. Zachęca ich do wspólnego stworzenia jeszcze dłuższego łańcucha. Dzieci wraz z seniorami tworzą łańcuch, integrując się wzajemnie.

Zabawa wyciszająca

Bużki na balonikach – 20 min

Dzieci dobierają się z seniorami w pary lub trójki. Prowadzący rozdaje każdej grupie po jednym napompowanym, kolorowym balonie i flamastrze. Zaprasza uczestników warsztatów międzypokoleniowych do wykonania lalek-główek. Dzieci wraz z seniorami malują zabawne bużki na balonikach. Następnie prowadzący pyta uczestników co przedstawiają namalowane minki ćwicząc w ten sposób wyrażanie emocji i ich odczytywanie.

Podsumowanie

5 min

Prowadzący dziękuje wszystkim za udział w spotkaniu i zaprasza na kolejne. Wszyscy uczestnicy biją sobie wzajemnie brawo. Dzieci otrzymują różnokolorowe baloniki, które będą mogły wykorzystać do zabaw w przedszkolu. Seniorzy otrzymują rysunki, które dzieci malowały na pierwszym spotkaniu w przedszkolu.

5.

Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów

TEMAT – Dzień wspólny – zabawy ze sznurka

Pomoce:

- Sieci pajęczne

Materiały:

- 100 kubeczków papierowych o pojemności około 180 ml
- 10 m cienkiego sznurka
- 25 szt kulek o średnicy około 25 mm
- 1 op gumek recepturek
- 25 balonów
- ok 100 szt pestek lub fasoli do grzechotek

Inne:

- lina do przeciągania

Liczba uczestników: 6–10 seniorów i 16–20 dzieci

Miejsce: przestronna, dobrze oświetlona sala z krzesłami, stołami w domu seniora

Prowadzący: terapeuta/terapeutka, nauczyciel/ka przedszkolny/na

Czas trwania: 60-90 minut

Cele:

- rozwijanie sprawności ruchowej
- rozwijanie umiejętności twórczych i wyobraźni
- uczenie sposobów wyrażania uczuć i szacunku dla osób starszych
- kształtowanie uczucia przywiązania do dziadków, osób starszych
- zapoznanie się z dawnymi zabawami podwórkowymi
- rozwijanie umiejętności pracy w grupie

Lista efektów:

- uczenie się nowych umiejętności i dzielenie się nimi
- uzyskanie adekwatnego obrazu osoby starszej i przedszkolaka

5.

Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów

Zabawy energetyzujące

Przeciąganie liny – 10 min

Prowadzący wita seniorów i przedszkolaków na kolejnych wspólnych warsztatach. Przedstawia im jak będzie wyglądało to spotkanie. Uczestnicy przystępują do wspólnej zabawy.

Prowadzący łączy dzieci w dwa zespoły. Seniorzy mogą kibicować lub aktywnie zaangażować się w przeciąganie liny. Wskazane jest by wykonywali oni to zadanie siedząc na krzesłach.

Przechodzenie po linie – 10 min

Prowadzący rozkłada na podłodze linę. Dzieci mają za zadanie przejść po niej przodem. Seniorzy kibicują lub im pomagają. Zabawa kończy się, gdy ostatnie dziecko przejdzie przez linę.

Kalambury – 10 min

Prowadzący prosi ochotników do pokazywania zwierzątek. Dzieci pokazują zwierzątko, idąc po linie, a seniorzy z resztą dzieci zgadują. Seniorzy pomagają dzieciom wymyślać hasła do kalamburów.

Zabawy integracyjne

Poznajmy się (iskierka) – 10 min

Uczestnicy stoją lub siedzą w kręgu trzymając się za dłonie. Prowadzący mówi: "Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech powróci do mych rąk" i lekko ściska rękę osoby stojącej po swojej prawej stronie. Osoba ta przekazuje iskierkę dalej. Zabawa trwa aż do momentu, jak iskierka przyjaźni dotknie wszystkich uczestników. Następnie powtarzamy ćwiczenie tylko z wypowiedaniem imion uczestników (każdy uczestnik mówi swoje imię).

Sieci pajęczne – 10 min

Seniorzy siedzą w dużym kole. Pomiędzy nimi prowadzący rozciąga długi sznurek tworząc sieć. Zadaniem dzieci jest powolne przechodzenie pomiędzy sieciami, tak by ich nie dotknąć. Dzieci mogą bawić się parami lub pojedynczo. Seniorzy zmieniają wysokość i kąt ułożenia sieci.

5.

Zabawa wyciszająca

Zagrajmy razem – 20 min

Prowadzący rozdaje dzieciom i seniorom materiały niezbędne do wykonania instrumentów. Instruuje jak należy zrobić poszczególne przedmioty. Dzieci z pomocą nauczycielek/nauczycieli przedszkolnych oraz terapeutek/terapeutów wykonują poszczególne instrumenty. Seniorzy pomagają przedszkolakom w wykonaniu zadania oraz tworzą własne instrumenty.

- *Bębenek/grzechotka – dzieci wraz z seniorami umieszczają drobne przedmioty (pestki – ok 10 szt/ kubeczek) w papierowych kubkach, następnie zaklejają otwór (np. naciągniętym balonikiem zabezpieczonym gumką recepturką) – uzyskują instrument perkusyjny: bębenek i grzechotkę jednocześnie.*
- *Balonowa kołatka – dzieci wraz z seniorami umieszczają 4 pestki lub ziarenka fasoli. Nauczycielki/nauczyciele przedszkolni pompują balon do niewielkich rozmiarów i zawiązują go.*
- *Instrument strunowy – naciągając na kubek (lub pudełko po chusteczkach higienicznych) kilka gumek recepturek, dzieci wraz z seniorami budują instrument strunowy podobny do gitary, liry. Naprężone gumki pociągane wydają dźwięki.*

Dzieci wraz z seniorami próbują swoich sił we wspólnym graniu na instrumentach. Prowadzący jest dyrygentem. Mogą zagrać jakiś utwór znany obu grupom np. „Włazł kotek na płotek”

Podsumowanie

5 min

Prowadzący pokazuje uczestnikom zabawkę zręcznościową zbudowaną z kubka, sznurka i kulki. Instruuje dzieci jak można ją wykonać. Przekazuje niezbędne materiały, aby dzieci mogły wykonać zabawkę w przedszkolu. Następnie prowadzący inicjuje rozmowę o dawnych zabawach, prosi seniorów, żeby opowiedzieli przedszkolakom, w co bawili się za czasów swojego dzieciństwa. Następnie dzieci opowiadają osobom starszym o współczesnych zabawach. Prowadzący dziękuje wszystkim za udział w spotkaniu. Zaprasza na kolejne spotkanie. Wszyscy uczestnicy biją sobie wzajemnie brawo.

6.

Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów

TEMAT – Dzień wspólny – teatr

Pomoce:

- Kostiumy
- Paski z rzepami
- Szarfy
- Laleczki cieniowe

Materiały:

- kulka
- sznurek
- kartka papieru

Inne:

- szablony do wycięcia laleczek cieniowych w przedszkolu

Liczba uczestników: 6–10 seniorów i 16–20 dzieci

Miejsce: przestronna, dobrze oświetlona sala z krzesłami, stołami w domu seniora

Prowadzący: terapeuta/terapeutka, nauczyciel/ka przedszkolny/na

Czas trwania: 60-90 minut

Cele:

- wyzwolenie twórczej ekspresji
- rozwijanie wyobraźni
- uczenie sposobów wyrażania uczuć i szacunku dla osób starszych
- wytworzenie pozytywnych relacji i postaw w zakresie rozwoju dziecka
- zwiększenie poczucia własnej wartości
- połączenie ekspresji plastycznej, słownej i ruchowej

Lista efektów:

- rozładowanie napięcia, energii
- dostarczenie radości i satysfakcji
- uzyskanie poczucia własnej wartości, godności uczestników
- nadanie sensu twórczej aktywności
- powstanie lalek teatralnych, elementów strojów
- uzyskanie adekwatnego obrazu osoby starszej i przedszkolaka

6.

Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów

Zabawy energetyzujące

Jestem jak – 10 min

Prowadzący wita seniorów i przedszkolaków na kolejnych wspólnych warsztatach. Przedstawia im jak będzie wyglądało to spotkanie. Uczestnicy przystępują do wspólnej zabawy.

Dzieci poruszają się po sali. Prowadzący mówi słowo np. chmura, dom, śnieg, wiatr, pies, żabka, strażak, baletnica. Na kłaśnięcie przybierają kształty, jakie kojarzą się im z tym słowem. Seniorzy kibicują dzieciom lub jeśli pozwalają im na to siły aktywnie uczestniczą w zabawie.

Rekwizyty – 10 min

Prowadzący pokazuje uczestnikom różne materiały m.in. sznurek, worek z kulkami, kartka papieru, lina, piłka. Mówi: „To nie jest sznurek, to jest...” i uczestnicy wskazują na inne możliwości wykorzystania danej rzeczy. Można również łączyć dwa elementy ze sobą np. sznurek i kartkę papieru. Uczestnicy pobudzając swoją wyobraźnię mówią, co to może być np. łódka, latawiec itp. Seniorzy wraz z dziećmi wymyślają skojarzenia.

Zabawy integracyjne

Poznajmy się (postaci) – 10 min

Uczestnicy stoją lub siedzą w kręgu. Prowadzący rozdaje dzieciom kolorowe paski z rzepami. Każdy uczestnik przedstawia się i dodaje swoje ogniwo do łańcucha. Następnie wybiera kolejną osobę, która się przedstawia. Kiedy wszyscy się przedstawiają, z pozostałych elementów tworzony jest jak najdłuższy łańcuch.

Kostiumy – 20 min

Prowadzący łączy uczestników w mniejsze grupy (2 – 4 osobowe). W każdej z grup prosi ochotniczkę/ochotnika, który zostanie przebrany (jeśli seniorzy wyrażą zgodę, mogą również wystąpić w tej roli) oraz osoby, które wykonają kostium. Prowadzący rozdaje grupom kawałki materiału, dzianinę, szarfy i kolorowe paski z rzepami. Uczestnicy tworzą kostiumy z otrzymanych elementów. Następnie każda osoba wcielając się w rolę, prezentuje swój kostium na ekranie cieniowym.

Kontynuacją zabawy może być zrobienie prostych kostiumów dla pozostałych uczestników np. szalika, korony czy paska.

6.

Zabawa wyciszająca

Teatr cieni – 20 min

Prowadzący pokazuje uczestnikom przygotowane wcześniej elementy do złożenia laleczek teatralnych. Dzieci w parach z seniorami próbują złożyć laleczki według instrukcji prowadzącego. Następnie prezentują gotowe postacie na przygotowanym wcześniej ekranie do teatru cieni. Uczestnicy bawią się w zgadywanie jaką postacią jest wybrana laleczka. Rozwinięciem zabawy może być próba zainicjowania przedstawienia z udziałem wykonanych wcześniej rekwizytów.

Podsumowanie

15 min

Prowadzący pokazuje uczestnikom szablony do własnoręcznego wykonania lalek teatralnych w domu, przedszkolu. Instruuje dzieci i seniorów, jak można je zrobić. Przekazuje niezbędne materiały. Następnie prowadzący inicjuje rozmowę o teatrze, prosi seniorów, żeby opowiedzieli przedszkolakom, jak dawniej wyglądała zabawa w teatrzyk cieni. Następnie dzieci opowiadają osobom starszym o swoich wizytach w teatrze. Prowadzący dziękuje wszystkim za udział w spotkaniu. Zaprasza na kolejne spotkanie. Wszyscy uczestnicy biją sobie wzajemnie brawo.

7.

Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów

TEMAT – Dzień wspólny – komunikacja

Pomoce:

- Kulki
- Tuby
- Poczta

Materiały:

- 10 m sznurka bawełnianego
- 50 szt kopert
- znaczki (
- kredki
- klej
- nożyczki

Inne:

- lina do przeciągania

Liczba uczestników: 6–10 seniorów i 16–20 dzieci

Miejsce: przestronna, dobrze oświetlona sala z krzesłami, stołami w domu seniora

Prowadzący: terapeuta/terapeutka, nauczyciel/ka przedszkolny/na

Czas trwania: 60-90 minut

Cele:

- tworzenie wspólnego pola uwagi
- rozwijanie umiejętności społecznych
- uczenie sposobów wyrażania uczuć i szacunku dla osób starszych
- współpraca w grupie
- rozumienie i wyrażanie emocji

Lista efektów:

- rozwijanie prawidłowych sposobów komunikacji
- uzyskanie adekwatnego obrazu osoby starszej i przedszkolaka
- integracja międzypokoleniowa

7.

Scenariusz spotkania wspólnego dla dzieci i seniorów

Zabawy energetyzujące

Wędrujące kulki – 15 min

Prowadzący wita seniorów i przedszkolaków na kolejnych wspólnych warsztatach. Przedstawia im jak będzie wyglądało to spotkanie. Uczestnicy przystępują do wspólnej zabawy.

Prowadzący prosi, aby z jednej strony sali usiedli seniorzy, z drugiej dzieci. Rozkłada pomiędzy nimi linę tworząc z niej ścieżkę z zakrętami. Wybrany ochotnik z drużyny przedszkolaków trzymając na łyżce drewnianą kulkę, ma za zadanie przejść po linie i przekazać ją drużynie seniorów. Reszta uczestników kibicuje osobie przekazującej kulkę. Zabawę kontynuujemy, aż do momentu gdy wszyscy ochotnicy przejdą po linie.

Dźwiękowa tuba – 10 min

Prowadzący pokazuje uczestnikom 3 przygotowane wcześniej papierowe tuby o różnej wielkości. Prosi o zgłoszenie się ochotników (zarówno z grupy przedszkolaków, jak i seniorów), którzy będą mieli za zadanie oddalić się od grupy i z odległości wypowiedzieć przez tuby wybrane przez siebie słowa. Zadaniem reszty uczestników jest próba usłyszenia wypowiedzianych słów oraz ich powtórzenie. Prowadzący wskazuje na różnice w wypowiedzianiu słów przez tuby różnej wielkości. Zabawę kontynuujemy, aż do momentu, gdy wszyscy ochotnicy wypowiedzą swoje słowa.

Zabawy integracyjne

Poznajmy się (kłębek) – 10 min

Uczestnicy siedzą w kręgu, na krzesłach. Prowadzący trzyma w ręku kłębek sznurka, chwytając koniec nitki, mówi swoje imię oraz co lubi robić najbardziej. Następnie przekazuje kłębek osobie siedzącej po prawej stronie. Osoba ta wykonuje to samo polecenie, chwytając nitkę i podaje kłębek kolejnemu uczestnikowi. Kłębek wędruje po okręgu, aż wróci do prowadzącego.

Poczta ze sznurka – 10 min

Prowadzący wraz z uczestnikami buduje pocztę z pudełka oraz sznurka rozciągniętego między krzesłami/ stołami/ szafkami/ oknami/ drzwiami/ drabinkami. Następnie wspólnie sprawdzamy czy poczta działa. Wkładamy do pudełka kartkę, sprawdzamy, jak idzie przesyłanie.

7.

**Zabawa
wyciszająca**

Listy – 20 min

Teraz możemy przygotowywać listy. Dzieci piszą listy do seniorów, a seniorzy do dzieci. Można narysować coś miłego. Gdy listy są już gotowe, uczestnicy przyklejają wcześniej przygotowane znaczki i wrzucają je do papierowego pudełka. Następnie listy są przesyłane z jednego końca sali na drugi.

Podsumowanie

10 min

Prowadzący dziękuje wszystkim za udział w spotkaniu. Zachęca uczestników do wzajemnego pisania listów za pomocą prawdziwej poczty lub przesyłania materiałów audiowizualnych, zdjęć. Zaprasza na ostatnie, podsumowujące projekt spotkanie. Wszyscy uczestnicy biją sobie wzajemnie brawo. Dzieci otrzymują kartki oraz znaczki, żeby mogły w przedszkolu kontynuować zabawę.

8.

Scenariusz spotkania podsumowującego

Pomoce:

- Sieci pajęczne
- Paski z rzepami
- Kulki
- Laleczki cieniowe
- Kostiumy
- Szarfy
- Tuby

Inne:

- laurki dla seniorów i małe prezenty dla dzieci

Liczba uczestników: 6–10 seniorów i 16–20 dzieci

Miejsce: przestronna, dobrze oświetlona sala z krzesłami, stołami w domu seniora

Prowadzący: terapeuta/terapeutka, nauczyciel/ka przedszkolny/na

Czas trwania: 60-90 minut

Cele:

- podsumowanie cyklu spotkań międzypokoleniowych realizowanych w ramach projektu
- przybliżenie pokoleń, które nie spotykają się na co dzień
- promowanie postawy otwartej, z szacunkiem dla osób starszych
- ukazanie relacji z osobą starszą jako źródła cennego doświadczenia
- ukazanie relacji z przedszkolakami jako źródła radości z bycia “babcią i dziadkiem”

Lista efektów:

- odkrycie mocnych stron przedszkolaków i osób starszych, które mogą zaoferować sobie nawzajem
- zrodzenie się wspaniałych relacji, nowych przyjaźni międzypokoleniowych
- możliwość podsumowania dotychczasowej pracy

8.

Scenariusz spotkania podsumowującego

Zabawy energetyzujące

Poznajmy się (iskierka) – 10 min

Prowadzący wita seniorów i przedszkolaków na ostatnich wspólnych, podsumowujących działania projektowe warsztatach. Przedstawia im jak będzie wyglądało to ostatnie spotkanie i wyraża swoją wdzięczność za dotychczasowy wspólnie spędzony czas.

Prowadzący pyta uczestników czy pamiętają iskierkę przyjaźni. Uczestnicy stoją lub siedzą w kręgu trzymając się za dłonie. Prowadzący mówi: "Iskierkę przyjaźni międzypokoleniowej puszczam w krąg, niech powróci do mych rąk" i lekko ściska rękę osoby stojącej po swojej prawej stronie. Osoba ta przekazuje iskierkę dalej. Zabawa trwa aż do momentu, jak iskierka przyjaźni dotknie wszystkich uczestników.

Sieci pajęczne – 10 min

Seniorzy siedzą w dużym kole. Pomiędzy nimi prowadzący rozciąga długi sznurek z przyczepionym do niego ruchomym trójkątem tworząc sieć. Zadaniem dzieci jest powolne przechodzenie pomiędzy sieciami, tak by ich nie dotknąć oraz przesunięcie trójkąta w stronę konkretnego seniora, którego wskaże prowadzący. Dzieci mogą bawić się parami lub pojedynczo. Seniorzy zmieniają wysokość i kąt ułożenia sieci.

Zabawa integracyjna

W co się bawić? – 30 min

Prowadzący rozwiesza na ścianie kartki z symbolami przedstawiającymi zabawy z poprzednich spotkań. Pod każdym z symboli ustawia kubek lub inny pojemnik, następnie rozdaje kulki każdemu uczestnikowi spotkania. Kulki posłużą do głosowania na zabawę, w którą pobawimy się jeszcze raz. Wygrywają dwie zabawy z największą liczbą głosów.

Zabawy do wyboru:

- Ile mamy lat?
- Kulki
- Teatralne laleczki
- Kostiumy
- Dźwiękowa tuba

Zabawa wyciszająca

Podziękowanie – 20 min

Nauczyciele przedszkolni przygotowują wraz z dziećmi "laurki od serca" w przedszkolu. Dzieci z pomocą opiekunów odrysowują swoje dłonie na kartkach i malują na każdym palcu podziękowanie dla seniora.

Przedszkolaki wręczają seniorom zrobione samodzielnie laurki. Seniorzy mogą również przygotować jakąś niespodziankę dla przedszkolaków np. na zajęciach terapii zajęciowej.

8.

Scenariusz spotkania podsumowującego

Podsumowanie

15 min

Nauczyciele przedszkolni oraz terapeuci wcześniej ustalają jaką piosenkę znają obie grupy.

Prowadzący dziękuje wszystkim za udział w spotkaniach międzypokoleniowych oraz zaprasza ich do kontynuacji międzypokoleniowej przygody. Prosi uczestników o podzielenie się z innymi swoją refleksją dotyczącą zajęć międzypokoleniowych. Rozdaje uczestnikom dyplomy oraz słodkie upominki. To również czas na zaśpiewanie wspólnej piosenki. Uczestnicy trzymając się za ręce wspólnie śpiewają piosenkę znaną każdej z grup.